

Nd.

11. Frumvarp til laga

um utanríkisþjónustu erlendis.

(Lagt fyrir Alþingi 1941.)

1. gr.

Ríkisstjórnin ákveður með tilskipun, á hvaða stöðum skuli vera sendiráð. Forstöðumenn sendiráða eru sendiherrar (envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire) eða sendifulltrúar (chargé d'affaires) og eru skipaðir af ríkisstjórninni.

Ef ríkisstjórnin telur æskilegt, má fela forstöðumanni sendiráðs að veita forstöðu sendiráðum í fleiri löndum en einu.

Ríkisstjórnin skipar starfsmenn sendiráða.

2. gr.

Ræðismenn eru sumpart sendir út af ríkisstjórninni (útsendir aðalræðismenn, ræðismenn og vararæðismenn) eða kjörnir meðal þeirra manna, er hæfir þykja (kjör-ræðismenn), á þeim stöðum erlendis, er ríkisstjórnin telur æskilegt.

3. gr.

Ríkisstjórnin ákveður með tilskipun, á hvaða stöðum útsendir ræðismenn skulu vera, og skipar þá.

4. gr.

Laun sendiherra skulu vera 10000 kr. Laun sendifulltrúa og útsendra aðalræðismanna skulu vera 8000 kr. Laun útsendra ræðismanna skulu vera 4200 kr. Auk þess skulu útsendir menn fá greiddar launabætur (staðaruppbætur), sem ríkisstjórnin ákveður fyrir hvern stað með hliðsjón af kostnaði lífsnauðsynja (fæðis, húsnæðis o. s. frv.) á dvalarstaðnum.

Óheimilt er útsendum fulltrúum að taka laun eða þóknun fyrir aukastörf.

5. gr.

Kjöræðismenn þurfa ekki að vera íslenzkir ríkisborgarar. Þeir taka og engin laun.

6. gr.

Nú starfa tveir eða fleiri fulltrúar fyrir ríkisstjórnina í sama landi, og setur hún þá fyrirmæli um embættisafstöðu þeirra hvor til annars, með tilliti til dvalarstaðar, þekkingar og persónulegri ástæðna.

Falið skal sendiráðum að annast ræðismannsstörf jafnframt öðrum störfum.

7. gr.

Útsendum starfsmönnum, sem veita forstöðu sendiráðum eða ræðismannsskrifstofum, er heimilt að framkvæma þau störf í undæmum sínum, sem notarius publicus fer með á Íslandi og varða löggerninga íslenskra ríkisborgara, og einnig, ef annar aðilinn er útlendur ríkisborgari. Skjöl, sem gefin eru út í því sambandi á löglegan hátt, skulu hafa sama gildi á Íslandi og notarialskjöl, sem gefin eru þar út.

Ef ástæður mæla með því, getur ríkisstjórnin veitt ræðismönnum, sem kjörnir eru, sömu heimild og ræðir um í fyrri málsgr. þessarar greinar.

8. gr.

Kostnaður samkv. lögum þessum, þar á meðal skrifstofukostnaður við sendiráð og ræðismannsskrifstofur, greiðist úr ríkissjóði.

9. gr.

Ákvæði 8. gr. gilda ekki um kjörræðismenn. Þó er heimilt, ef mjög ríkar ástæður eru fyrir hendi, að veita ræðismönnum þessum allt að 2000 kr. til skrifstofukostnaðar.

10. gr.

Fyrir embættisverk starfsmanna utanríkismála skal greiða gjald eftir nánari fyrirmælum, sem ríkisstjórnin setur með sérstakri reglugerð.

11. gr.

Ríkisstjórnin setur almennar starfsreglur fyrir fulltrúa utanríkismála erlendis, ákveður starfssvið þeirra og gefur þeim erindisbréf.

12. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta:

Um frumvarp þetta, sem lagt er fyrir Alþingi samkvæmt 23. gr. stjórnarskrárinnar, vísast til fylgiskjals hér á eftir.

Fylgiskjal.

Bráðabirgðalög um utanríkisþjónustu erlendis.

Ráðuneyti Íslands, handhafi konungsvalds,

Gjörir kunnugt: Utanríkismálaráðherra hefir leitt athygli að því, að í þingsályktun 10. apríl 1940, lýsir Alþingi Íslendinga m. a. yfir því, að vegna þess ástands, er þá hafi skapast, geti Danmörk ekki rækt umboð til meðferðar utanríkismála Íslands, samkv. 7. gr. dansk-íslenskra sambandslaga, og að Ísland taki því að svo stöddu meðferð þeirra mála að öllu leyti í sínar hendur. Þótt þannig liggja fyrir ótvíræður þingvilji um meðferð þessara mála, telur ráðherra nauðsynlegt, að í löggjöf sé kveðið á um, á hvern hátt skuli skipað um starfrækslu utanríkisþjónustunnar, en sérstaklega sé það aðkallandi um meðferð slíkra mála erlendis, m. a. til þess að tryggja réttargildi ýmissa gjörninga sendimanna í þjónustu Íslands þar.

Með því að álita verður, að brýn nauðsyn beri til að setja nú þegar löggjöf samkv. 23. gr. stjórnarskrárinnar um utanríkisþjónustu Íslands erlendis, telur ráðuneytið rétt að gefa út bráðabirgðalög á þessa leið:

1. gr.

Ríkisstjórnin ákveður með tilskipun, á hvaða stöðum skuli vera sendiráð. Forstöðumenn sendiráða eru sendiherrar (envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire) eða sendifulltrúar (chargé d'affaires) og eru skipaðir af ríkisstjórninni.

Ef ríkisstjórnin telur æskilegt, má fela forstöðumanni sendiráðs að veita forstöðu sendiráðum í fleiri löndum en einu.

Ríkisstjórnin skipar starfsmenn sendiráða.

2. gr.

Ræðismenn eru sumpart sendir út af ríkisstjórninni (útsendir aðalræðismenn, ræðismenn og vararæðismenn) eða kjörnir meðal þeirra manna, er hæfir þykja (kjör-ræðismenn), á þeim stöðum erlendis, er ríkisstjórnin telur æskilegt.

3. gr.

Ríkisstjórnin ákveður með tilskipun, á hvaða stöðum útsendir ræðismenn skulu vera, og skipar þá.

4. gr.

Laun sendiherra skulu vera 10000 kr. Laun sendifulltrúa og útsendra aðalræðis-manna skulu vera 8000 kr. Laun útsendra ræðismanna skulu vera 4200 kr. Auk þess skulu útsendir menn fá greiddar launabætur (staðaruppbætur), sem ríkisstjórnin ákveður fyrir hvern stað með hliðsjón af kostnaði lífsnauðsynja (fæðis, húsnæðis o. s. frv.) á dvalarstaðnum.

Óheimilt er útsendum fulltrúum að taka laun eða þóknun fyrir aukastörf.

5. gr.

Kjöræðismenn þurfa ekki að vera íslenzkir ríkisborgarar. Þeir taka og engin laun.

6. gr.

Nú starfa tveir eða fleiri fulltrúar fyrir ríkisstjórnina í sama landi, og setur hún þá fyriræli um embættisafstöðu þeirra hvor til annars, með tilliti til dvalarstaðar, þekkingar og persónulegri ástæðna.

Falið skal sendiráðum að annast ræðismannsstörf jafnframt öðrum störfum.

7. gr.

Útsendum starfsmönnum, sem veita forstöðu sendiráðum eða ræðismannsskrifstofum, er heimilt að framkvæma þau störf í umdæmum sínum, sem notarius publicus fer með á Íslandi og varða löggerninga íslenzkra ríkisborgara, og einnig, ef annar aðilinn er útlendur ríkisborgari. Skjöl, sem gefin eru út í því sambandi á löglegan hátt, skulu hafa sama gildi á Íslandi og notarialskjöl, sem gefin eru þar út.

Ef ástæður mæla með því, getur ríkisstjórnin veitt ræðismönnum, sem kjörnir eru, sömu heimild og ræðir um í fyrri málsgr. þessarar greinar.

8. gr.

Kostnaður samkv. lögum þessum, þar á meðal skrifstofukostnaður við sendiráð og ræðismannsskrifstofur, greiðist úr ríkissjóði.

9. gr.

Ákvæði 8. gr. gilda ekki um kjöræðismenn. Þó er heimilt, ef mjög ríkar ástæður eru fyrir hendi, að veita ræðismönnum þessum allt að 2000 kr. til skrifstofukostnaðar.

10. gr.

Fyrir embættisverk starfsmanna utanríkismála skal greiða gjald eftir nánari fyrirælum, sem ríkisstjórnin setur með sérstakri reglugerð.

11. gr.

Ríkisstjórnin setur almennar starfsreglur fyrir fulltrúa utanríkismála erlendis, ákveður starfssvið þeirra og gefur þeim erindiðbréf.

12. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 8. júlí 1940.

Hermann Jónasson.

Eysteinn Jónsson.

Stefán Jóh. Stefánsson.

Stefán Jóh. Stefánsson.